

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**
DIREKTORAT ZA KMETIJSTVO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

EKO CI - eko civilna iniciativa Slovenije
Združenje za trajnostno prihodnost
Ulica Savinjske čete 4, SI-3310 Žalec

ekoci.si@gmail.com

Številka: 092-203/2021/7

Datum: 14. 7. 2021

**Zadeva: Pobude in vprašanja - Seminarski center Ptuj - SEMENA - SLOVENIJA
EKO CONA EVROPE**

Zveza: *Vaša elektronska pošta z dne 28. 6. 2021*

Spoštovani,

na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) smo dne 28. 6. 2021 prejeli vaše elektronsko sporočilo, kjer nas zaprošate za dopolnitev odgovorov na vaša dodatna vprašanja v povezavi z Seminarskim centrom Ptuj in semeni.

V nadaljevanju vam pošiljamo odgovore na vaša dodatna vprašanja, ki smo jih pripravili v sodelovanju z Upravo Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljevanju: UVHVVR).

Vprašanja EKOCI in odgovori MKGP:

EKO CI: 1. *Kot kaže, je pri pošiljanju izpadel kot priloga vaš dokument »Priloga: Obrazec za evidentiranje genskega materiala za morebiten vpis in ohranjanje v rastlinski genski banki«, kot je navedeno v dopisu. Prosimo, da nam pošljete ta obrazec.*

Obrazec je pomotoma izpadel, prilagamo ga k temu dokumentu.

EKO CI: 2. *Prosimo za konkreten odgovor, ali boste uspeli našli rešitev za Seminarski center Ptuj do 31.7 2021. Vaš odgovor nam je poznan že iz prejšnjih pisanj, iz SDH pa so podali informacijo, da je odločitev izključno na strani MKGP. Zato vas ponovno sprašujemo, kje je problem in ali potrebujete pomoč pri zbiranju denarja pomagamo zbrati denar, da ne bo SCP izgubljen za vedno? Težko je razumeti, zakaj ni mogoč prenos, saj že dobro deluje poslovni model KIS Jable, lahko vključite KGZS – saj je za pospeševanje domačih semen nujna njihova aktivacija. Verjetno se vsi zavedamo, da če bo prenesene na SDH bo v naslednjih 10 letih prodana, kajne? Ali morda lahko najdete drugo ustrezno rešitev? Ali bi pomagalo, če se vključi širša javnost?*

Vlada Republike Slovenije je s sklepom št. 47607-19/2020/5 z dne 11. 6. 2020 predlagala Slovenskem državnem holdingu (v nadaljevanju: SDH), da v skladu z Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/14) izvede postopke za odplačni prenos SPC Ptuj na Republiko Slovenijo.

Na predlog SDH sta Semenarna Ljubljana in Deželna banka Slovenije dne 17. 2. 2021 sklenili Aneks k pogodbi o ustanovitvi nakupne opcije za obrat SPC Ptuj, s katerim se je podaljšala veljavnost nakupne opcije za obrat SPC Ptuj do 31. 7. 2021.

SDH je proučil različne opcije odkupa SPC Ptuj, tudi v zvezi z načelnim dogovorom med Ministrstvom za finance in MKGP, z dne 3. 12. 2021, da SDH namesto prenosa obrata SPC Ptuj na KIS poskuša sklep Vlade RS realizirati z ustanovitvijo gospodarske družbe, ki bi odkupila obrat SPC Ptuj. SDH je z ugotovitvami seznanil Ministrstvo za finance in MKGP.

Iz mnenja SDH, ki ga je ministrstvo prejelo 2.7.2021 izhaja, da:

- SDH lahko pridobiva kapitalsko naložbo, če je le-ta ekonomsko upravičena;
- je analiza finančnega svetovalca P&S Capital pokazala, da je ustanovitev gospodarske družbe, ki bi imela v lasti obrat SPC Ptuj, ob obstoječih pogojih oziroma okoliščinah, ekonomsko nesmiselna. Družba naj bi na daljši rok poslovala z izgubo in se tudi v primeru naprednega scenarija soočala s številnimi omejitvenimi dejavniki in visokimi tveganji;
- SDH nima pravne podlage za ustanavljanje gospodarske družbe ali druge entitete, ki bi opravljala dejavnost javne službe za vzdrževanje selekcije semen, saj bi za to moral predhodno obstajati zakon.

SPC Ptuj ima strateški pomen, saj upravlja rastlinske genske vire in ima izjemno pomembno vlogo za trajnostni razvoj slovenskega semenarstva in kmetijstva, zato bo SDH predlagal Semenarni Ljubljana in Deželni banki Slovenije, da sklene nov Aneks k pogodbi o ustanovitvi nakupne opcije za obrat SPC Ptuj, s katerim se bo podaljšala veljavnost nakupne opcije za obrat SPC Ptuj do 31. 12. 2021.

Vlada Republike Slovenije bo v tem času pripravila pravno podlago za prenos obrata SPC Ptuj na primernega upravljavca.

EKOCI: 3. *Podajamo prošnja za dodatno obrazložitev odgovora: kako lahko kmet oz. pridelovalec pride do semen, ki so spravljane v genski banki KIS? Če prav razumemo, širšemu krogu ljudi - javnosti in kmetovalcem ali vrtičkarjem ta semena niso dostopna, ampak, kot ste navedli: » Vzorčke semena posameznih akcesij iz genske banke lahko pridobijo raziskovalci in žlahtnitelji, pri čemer izpolnijo posebno dokumentacijo. Za kmetovalce to seme ni dostopno, saj ne gre za material registriranih sort, za katere je dovoljeno trženje.« Torej, če prav razumemo prejšnje obrazložitve, se žlahtnjenje in selekcija izvaja v obsegu, ki je financiran iz strani MKGP - torej do teh semen, ki so v genskih bankah, le-ta javnosti niso več dostopna - ne seznam in ne semena, ne glede na to, da so njihovi lastniki slovenski državljani, in tudi ne moremo pomagati, da bi jih s ponovno oživili?*

V opisu podajate tudi navedbo, da »v kolikor je interes iz strani pridelovalcev«. Ali se lahko šteje za pridelovalca vsak državljan in kako lahko izrazi interes? Ali je lahko tudi vrtičkar podjetnik,

NVO? Ali obstaja na MKGP razmislek o ukrepih, ki bi pospeševal setev domačih semen in jih vezali na subvencije ter s tem ohranjali biotsko pestrost in sonaravno kmetovanje in kmete vzpodbujali, da bi kupovali domača semena?

Verjetno vam je poznan podatek, da iz strani KGZS poteka pospeševanje tujih semen in tujih semenarskih podjetij? Ali vam je poznano, da v večini zadružnih trgovinah ni krompirja, ki ga je razvil KIS Jable, ampak le hibridne uvožene sorte?

Veseli nas, da če smo prav razumeli vaš odgovor –načrtujete določene aktivnosti in da se vsi zavedamo, da kolikor ne bo delegiranja in pospeševanja promocije domačih semen – kulturne in naravne dediščine naših prednikov iz strani MKGP - bo ta dejavnost zamrla. Veliko akcesij naših semen je že v genski banki Noetova Barka v Avstriji, kjer v nadaljevanju izgubijo našo identiteto. Kdo bo prevzel odgovornost, če bomo izgubili še ta mali delež semen, ki se ohranjajo?

Torej, če prav razumemo prejšnje obrazložitve, se žlahtnjenje in selekcija izvaja v obsegu, ki je financiran iz strani MKGP. Ostala semena, ki so v genskih bankah – javnosti niso več dostopna – ampak le žlahtniteljem in raziskovalcem?

Ali kot širša javnost ne moremo pomagati, da bi jih s ponovno oživili? V odgovoru sicer opisujete, da se preverja kaljivost in da je poudarke na ogroženih vrstah- kako se zagotavlja, da bi te variacije zaživele tudi na naših poljih?

V opisu podajate tudi navedbo, da » v kolikor je interes iz strani pridelovalcev«. Ali obstaja na MKGP razmislek o ukrepih, ki bi pospeševali setev domačih semen in jih vezali na subvencije in s tem ohranjali biotsko pestrost in sonaravno kmetovanje in kmete vzpodbujali, da bi kupovali domača semena. Verjetno vam je poznan podatek, da poteka pospeševanje iz strani KGZS tujih semen in tujih hiš, ki vložijo več v propagando in aktivnosti na terenu? Ali i vam je poznano, da v večini zadružnih trgovinah ni krompirja, ki ga je razvil KIS Jable ampak le hibridne uvožene sorte, ni slovenskih semen?

V kolikor ne bo delegiranja in pospeševanja promocije domačih semen –kulturne in naravne dediščine naših prednikov iz strani MKGP- bo ta dejavnost zamrla- veliko akcesij naših semen pa je že v genski banki Noetova Barka v Avstriji, kjer v nadaljevanju izgubijo našo identiteto. Kdo bo prevzel odgovornost če bomo izgubili še več slovenskih semen.

Napisali ste, da je v genskih bank vzdržuje in ohranja 5400 sort semen. Prosimo za odgovore:

a) kakšni ukrepi so prevedeni iz strani MKGP da bo kot trgu dostopno vsaj polovica od 5400 sort semen. Prosimo za podatek koliko semen - ki so shranjeni v genskih bankah je možno dobiti na trgu sedaj - po naših podatkih manj kot 10% ali to drži?

b) ali obstaja seznam slovenskih semen, ki vključuje tudi to, kdo jih trži in kje - na nas se obračajo ljudje kje naj kupijo slovenska semena?

c) ali je kakšna rešitev – ali je možno podati pobudo za spremembo zakonodaje – da se v zakon doda, da lahko seme iz genske banke dobi tudi kmetovalec ali zainteresirani državljan ali pravna oseba, ki je zainteresiran za vzgojo semena in bo v nadaljevanju poskrbela za ustrezna postopke vpisa in preskušanja semena? Iz sedanje zakonodaje je možno razbrati, da je potrebno poiskati »veze«, da preprosimo kakšnega žlahtnitelja ali raziskovalca, da vzame dodatno katero izmed semen v genski banki. Kar pa brez dodatnega financiranja verjetno ne bo storil. Pričakovati pa je, da bo denarja manj. Poleg tega pa javnost ne ve katera semena so sploh v genski banki.

d) Naprošamo za napotilo: kako formulirati pobudo za dopolnitev zakona, da bo dostop do akcesij semena imela tudi širša javnost, da se lahko seme namnoži in se uvede v proces kot ste navedli v dokumentaciji in če menite, da bi bil takšen predlog sprejet

Osnovni namen javne službe nalog rastlinske genske banke je varno dolgoročno hranjenje genskih virov, da bodo uporabni tudi za prihodnje generacije. Hkrati pa jih uporabljamo tudi danes, tako za različne raziskave na področju genskih virov in biotske raznovrstnosti kot za selekcijo in žlahtnjenje novih sort, za izmenjavo z drugimi inštitucijami, pa tudi za t.i. reintrodukcijo, torej oživitvev opuščenih lokalnih sort, njihovo selekcijo in ponovno registracijo, trženje. Uporaba akcesij iz genske banke na kmetijah je torej posredna, in sicer preko uporabe teh akcesij in njihovih lastnosti v selekciji oziroma žlahtnjenju (zasebnem ali javnem), katerega cilj so nove lokalne sorte, ki jih kmetje lahko uporabljajo v kmetijski pridelavi.

Osnovno opisovanje in vrednotenje genskih virov oziroma akcesij izvajamo v okviru rednega programa javne službe. Vedenje o posameznih genskih virih pa dopolnjujemo tudi z raziskavami, ki jih izvajamo v okviru različnih raziskovalnih projektov. Tako proučujemo gensko raznolikost shranjenih genskih virov, podrobneje raziskujemo njihovo odpornost na bolezni in škodljivce ter toleranco na abiotске dejavnike, kot je suša. V zadnjem času vedno več pozornosti namenjamo tudi vrednotenju prehranskih lastnosti. Rezultati raziskav nam dajejo odgovore na temeljna vprašanja, kot so mehanizmi odpornosti, dedovanje posameznih lastnosti, vse te informacije pa so uporabne za potrebe selekcije in re-introdukcije opuščenih slovenskih sort oziroma v programih žlahtnjenja novih slovenskih sort kmetijskih rastlin.

Iz vprašanja ni popolnoma jasno, ali imate glede dostopnosti semena v mislih semenski material, ki ga je mogoče tržiti, torej registrirane sorte ali akcesije, ki so shranjene v rastlinski genski banki.

Kot rečeno, je temeljna naloga Javne službe nalog rastlinske genske banke varno hranjenje akcesij oziroma lokalnih genskih virov kmetijskih rastlin, za kar se tudi zagotavlja redno financiranje. Kuratorji posameznih zbirk si prizadevajo, da bi ohranili čim več slovenskega avtohtonega genskega materiala. Količina semena za varno hranjenje v genski banki, ki se hrani pod posebnimi pogoji pa ni velika, zato v nobenem primeru ne more biti na razpolago v veliki količini za neposredno pridelavo.

Postopki hranjenja rastlinskih genskih virov so poenoteni s postopki, ki za hranjenje akcesij veljajo v tujih genskih bankah, s katerimi naši strokovnjaki tudi sodelujejo in izmenjujejo znanje. Vzorec iz genske banke se lahko pridobi ob predhodnem podpisu tipskega sporazuma o prenosu materiala (t.i. SMTA), kjer prejemnik podpiše, da bo material 'uporabljal ali ohranjal le za raziskave, žlahtnjenje ter usposabljanje za prehrano in kmetijstvo'. Količina semena, ki se izda, pa je, skladno s FAO standardi za rastlinske genske vire (FAO Genebank Standards), vedno majhna in znaša od 30 do 100 semen (odvisno od rastlinske vrste). Zato noben izdan material iz genskih bank ne more biti neposredno uporaben za tržno pridelovanje, ker je količina semena premajhna, poleg tega pa mora biti sorta za trženje registrirana.

Tako za trženje kot izmenjavo morata seme in razmnoževalni material izpolnjevati določene pogoje, in sicer:

- za prodajo mora semenski material izpolnjevati pogoje, določene s predpisi (EU in SLO) o trženju semenskega materiala kmetijskih rastlin o zdravju rastlin;
- za izmenjavo pa mora izpolnjevati pogoje, določene s predpisi (EU in SLO) o zdravju rastlin.

To velja za vrste kmetijskih rastlin, ki jih omenjena zakonodaja ureja.

Po informacijah UVHVVR je Evropska komisija na nedavnem sestanku Stalnega odbora za rastlinski semenski material poudarila, da morajo biti za premeščanje izpolnjeni pogoji za izdajo rastlinskih potnih listov. Izjem od tega ni, ne glede na količino materiala ali namen premeščanja (izmenjava, prodaja oziroma trženje...).

Slovenija je del EU trga in slovenski kmet ima prosto izbiro pri nakupu semena kjerkoli znotraj EU. Zato je težko načrtovati lokalno proizvodnjo in potrebe na trgu, ki se tudi hitro spreminjajo. Tudi zato je obseg pridelave semena skromnejši, kot bi si želeli. Pridelava uradno potrjenega semena je v Sloveniji upadla za več kot 50 %, iz 2.500 ha v letu 2000 na 1.410 ha v letu 2019. Najnižja je bila v letu 2017 (1.084 ha).

Ukrep KOPOP iz PRP 2014–2020 podpira semensko pridelavo, tudi žit, z operacijo Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, neposredno z zahtevo GEN_SEME: Pridelava semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin, posredno pa tudi z zahtevo GEN_SOR: Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin. Upravičenec lahko uporabi lastno pridelano seme oz. sadike, vendar mora imeti dokazila o prvem nakupu semena oz. sadik (računi, s katerih mora biti razviden nakup semena oz. sadik avtohtonih oz. tradicionalnih sort kmetijskih rastlin in uradne etikete ali etikete oz. potrdila dobavitelja, s katerimi so opremljeni ta semena oz. sadike ob nakupu) in kopije zbirnih vlog, iz katerih mora biti razvidno, da se je v času od prvega nakupa semena ta sorta pridelovala na KMG. Gre seveda za sorte iz priloge 12 uredbe KOPOP, EK in OMD (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED7211>). Podpora za večjo uporabo registriranih lokalnih sort je predvidena tudi v okviru Strateškega načrta za novo programsko obdobje.

Glede manjše samooskrbe s semenom za trženje in setev smo v okviru priprave strateškega načrta SKP po 2020 evidentirali tri glavne ugotovitve, ki jih bo potrebno nagovoriti v prihodnje:

- Beležimo veliko ponudbo tujih produktivnih sort z dobro kakovostjo na slovenskem trgu in slabo poznavanje pomena uporabe certificiranega semena, tudi lokalnih sort oziroma vse manjše povpraševanje po le-tem in vnovično povečevanje uporabe lastnega pridelka za seme in s tem večji pojav fitosanitarnih problemov in nedelovanje trga s semenom lokalnih sort.
- Beležimo nekonkurenčnost slovenskih sort, posledično premajhno ponudbo semena lokalnih sort ter ekološkega semena in na drugi strani neekonomičnost vzdrževanja slovenskih sort, ker je premajhno povpraševanje po semenu teh sort na trgu.
- Raziskovalci poudarjajo nezadostno financiranje raziskav in strokovnih nalog v rastlinski proizvodnji, beležimo pa tudi nezadostno povezovanje in prenos znanja od strokovnih institucij preko JSKS do pridelovalcev in semenarjev.

Tako zasebni žlahtnitelji kot žlahtnitelji v okviru javnih žlahtniteljskih programov pri svojem delu uporabljajo (tudi) genski materiala iz Slovenske rastlinske genske banke, pri čemer zasledujejo svoje žlahtniteljske cilje oziroma poslovne interese.

Pomembno bo spodbujanje žlahtniteljev za povezovanje s semenarji in dejavnostmi GIS semenarstvo, ki se zavzema za večjo uporabo potrjenega semena, saj naj bi to po njihovem mnenju vplivalo tudi na večji obseg pridelave semena. Vzdrževalci namreč zdaj nimajo interesa za krepitev vzdrževanja semena, saj je povpraševanje po semenu zelo nestabilno, ker ga pridelovalci kupijo seme enkrat, potem pa nekaj let uporabljajo za seme lastni pridelek kmetijskih rastlin.

Tudi zato MKGP promovira večji obseg uporabe potrjenega semena, ki je pomembno tudi za višje pridelke ter boljšo kakovost in zdravstveno stanje posevkov in pridelkov.

V genski banki torej niso shranjene sorte, ki jih je mogoče tržiti, ker niso registrirane, kar smo že večkrat pojasnili.

Glede seznama slovenskih sort - če so mišljene slovenske sorte, ki so v sortni listi, je seznam sortna lista (navedeni so vzdrževalci, ki sorte vzdržujejo in naj bi se pri njih dobile vsaj minimalne količine semena, je pa od njih samih odvisno, ali bi to seme prodali oziroma dali na razpolago, saj jim zakonodaja tega ne more naložiti).

MKGP bo še naprej podpiralo uporabo lokalnih sort, želimo pa uvesti tudi podpore za ohranjanje rastlinskih genskih virov (torej akcesij) na kmetijah, torej setev za samooskrbo in ohranjanje genskih virov v povezavi z dejavnostmi Javne službe nalog rastlinske genske banke.

Vsekakor pozdravljamo pobude, da s skupnimi močmi (stroke in zainteresiranih kmetov/pridelovalcev) vzpostavimo ta sistem.

EKOci: 4. *V Ekoci smo zbirali poleg konoplje za KIS tudi druge variante semen. Pričakovali smo, da bi KIS kot inštitucija državnega pomena redke genske vire tudi sama namnožila. Težko razumemo, da tako industrijska konoplja in, če prav razumemo, tudi druge sorte redkih semen, npr. 100 let stara solata iz Cerkljanskih hribov, ni namnožena in da zato morda čaka v trezorju. Poraja se vprašanje – ali v interesu, da se ohrani čim več semen ali pa je prisoten neetičen in nespoštljiv odnos. Saj je to vendar narodno bogastvo, če se izkaže, da je »ta pravo« seme, kajne? V kolikor to ne bo delal KIS, ali je možno dobiti semena, ki smo jih v okviru gibanja Oskrbimo Slovenije – Štafeta semen od 2012 do 2015 podarili Ekoci s somišljeniki nazaj in da poskusimo ta semena namnožiti, da dobimo več semen, kot civilna družba? Priloga: fotografija ene izmed predaje semen KIS-u in aktivnosti prizadevanj slovenskih semen. Naprošamo vas tudi, da nam posredujete informacije semen, ki niso bila posajena že več kot 3 leta in seznam semen, ki bi jih bilo potrebno najprej posejati in vključiti v proces selekcije.*

Glede namnožitve semena konoplje, gre morda za nerazumevanje osnovnega namena in poslanstva genskih bank, in sicer ohranjanje genskih virov za prihodnje rodove in ne za zagotavljanje semena na trgu, kjer je izjemnega pomena tako interes semenarjev kot kupcev oziroma uporabnikov semenskega materiala, torej kmetovalcev.

Akcesij iz genske banke ni mogoče tržiti.

Če ima žlahtnitelj oziroma dobavitelj (na primer semenarska hiša) interes, da bi neko opuščeno sorto oživil za trženje, običajno izvede neko selekcijo materiala, da ugotovi lastnosti in kapaciteto sorte in se potem odloči (ali pa ne) za registracijo sorte in s tem omogoči njeno trženje in uporabo. Pri tem gre tudi za poslovni interes, saj tako selekcija kot žlahtnjenje in vzdrževanje nove sorte zahtevajo velike finančne vložke, zato je delovanje trga pomembno iz obeh strani. Če ni konstantnega povpraševanja po neki lokalni sorti, tudi ponudba (pridelava in trženje semena) počasi zamre. Ravno zato je pomembno, da bi kmetje uporabljali potrjeno lokalno seme s trga, ki ima potencial za višje, zdrave in kakovostne posevke in pridelke, pri čemer je izjemnega pomena tudi zaupanje v celotni verigi od žlahtnitelja do semenarja in kmetovalca, kot uporabnika semena.

EKOCI: 5. *Prosimo za dopolnitev odgovora eko cona in biokrožno gospodarstvo. Veseli, smo, da je obstoječe kmetijska politika naravnana bolj trajnostno, da so ključene tudi ekosistemske rešitve in trend, ko sonaravnemu kmetovanju –vendar konkretne terminologije na tem področju nismo zasledili? Ali obstaja možnost, da bi vzpodbudili bio krožno gospodarstvo in razglasili eko cono v času predsedovanja Slovenije EU? Kot kaže nismo dobro razložili vprašanja zato tudi niste mogli podati konkretnega odgovora. V dokumentaciji , ki je javno dostopna o kmetijski politiki za naslednjo programsko obdobje po 2023 takšne terminologije bio krožno gospodarstvo nismo zasledili – vas pa prosimo, da jo navedete in za link do teh povezav, če smo jo slučajno zgrešili. V odgovoru navajate vaša prizadevanja za » krožno gospodarstvo«, napredek in zagon kmetijstva pa je v BIO krožnem gospodarstvu kar pomeni, da že na vhodu poskrbimo, da so surovine kompostabilne in ne obremenjujejo okolje, tudi potem, ko končni izdelek postane odpadek.*

MKGP je 2. 7. 2021 objavilo predlog posameznih vsebin Strateškega načrta SKP 2023–2027, ki vsebuje analizo stanja, opredeljene potrebe, intervencije, finančni razrez, zneske na enoto ter kazalnike učinka. Z objavo predloga posameznih vsebin Strateškega načrta SKP 2023–2027 se je tako začela javna razprava, ki bo trajala do 15. 8. 2021. Povezava do Strateškega načrta SKP 2023–2027:<https://www.program-podezelja.si/sl/skupna-kmetijska-politika-po-2020/javna-razprava>

Področje biogospodarstva (analiza stanja) je sicer izpostavljeno in umeščeno v specifični cilj 8 Strateškega načrta SKP 2023-2027, vendar se vsebine biogospodarstva in krožnega gospodarstva zasleduje tudi preko drugih ciljev, kot na primer preko specifičnih ciljev 2, 4 in 5, kakor tudi preko horizontalnega cilja AKIS (sistem znanje in inovacij v kmetijstvu). Področje krožnega gospodarstva in biogospodarstva je zelo široko področje, pri čemer gre predvsem za uporabo organskih ostankov, odpadkov oziroma stranskih produktov, razvoj novih procesov in tehnologij, razvoj novih produktov, razvoj biorafinerij, pridobivanje energije iz obnovljiv virov kot so npr. mikro bioplinske naprave, in tako naprej. V okviru intervencij Strateškega načrta SKP 2023-2027 so tako predvidene podpore tako za investicije, kakor tudi podpore za trajnostne kmetijske prakse, ki pomenijo določen nadstandard, kot je na primer ekološko kmetijstvo.

V predlaganih intervencijah Strateškega načrta na Specifičnem cilju 2 se bodo v okviru krožnega gospodarstva izvajale naložbe v uporabo stranskih proizvodov in ostankov, reciklažo in uporabo odpadnih surovin ter zmanjšanje količin odpadkov, v okviru biogospodarstva pa se bodo izvajale naložbe v uporaba obnovljivih bioloških virov in odpadkov kmetijskega izvora v pretvorbo teh virov odpadkov za hrano vključno z proizvodnjo bioplina. To bo vključeno v intervencije:

- Naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev in živilskopredelovalne industrije;
- Kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano in
- Naložbe v razvoj in dvig konkurenčnosti ter tržne naravnosti ekoloških kmetij.

Ob tej priložnosti, vas torej vabimo k sodelovanju v javni razpravi o objavljenih vsebinah Strateškega načrta SKP 2023–2027, v okviru katere lahko podate pripombe in predloge na elektronsko naslov sn.mkgp@gov.si do 15. 8. 2021.

Področje krožnega gospodrstva pa smo umestili podpore naložbam v krožno gospodarstvo že v prehodnem obdobju PRP do leta 2023. Na podukrepu 4.1 Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva in podukrepu 4.2 Podpora za naložbe v predelavo, trženje oziroma razvoj kmetijskih proizvodov bomo v drugi polovici tega leta objavili dva javna razpisa. Podprle se bodo naložbe v krožno gospodarstvo tako v osnovni kmetijski pridelavi kot tudi v predelavi kmetijskih prizoizvodov. Pri določitvi namenov podpor za naložbe se upoštevajo omejitve v

skladu s predpisi o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in prepisi o odpadkih. Ni omejitev npr. pri predelavi lastnega hlevskega gnoja na kmetiji za kompost, bioplin itd. Na podukrepu 4.2 pa se bo podpirala predelava kmetijskih stranskih proizvodov, ki izgubijo status odpadka (npr. sirotka).

EKOCI: 6. Vse kar nas obdaja izhaja iz zemlje, zato je to tudi čudovita priložnost za kmetijstvo je prva naloga kmetijskega sektorja, kjer lahko z rastlinami nadomesti proizvodnji naravne surovine kot naravne vhodne vire. Tak primer je npr. projekt Life biotop, kjer iz hmeljevine in PLA vrvice naredijo granulato za bioplastiko iz njega pa kompostabilne lončke za sajenje in embalažo, ki se potem v naravi razgradi, potem ko postane odpadek. Enako je z industrijsko konopljo, ki se uporablja za gradbeni material, tekstil, plastiko ipd... Projekt od semena do krožnika – brez plastike ipd.

EKOCI: 7. Ali je v prihodnjem obdobju predvideno pospeševanje bio krožnega gospodarstva od semena do izdelka za industrijsko proizvodnjo in od semena do krožnika – za oživitve agroživilske panoge?

Podukrep 6.4 - Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti (v nadaljevanju: podukrep 6.4), ki se izvaja v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 (PRP 2014-2020), je namenjen zagotovitvi podpor naložbam v ustanovitve in razvoj nekmetijskih dejavnosti na podeželju, in sicer zelo različnim dejavnostim, le-te so opredeljene v Prilogi 12 Uredbi o izvajanju ukrepa naložbe v osnovna sredstva in podukrepa podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (investicijska uredba). Podpora v okviru podukrepa 6.4 se lahko tako nameni tudi naložbam za različne proizvodne dejavnosti, kot je na primer proizvodnja okolju bolj prijaznih proizvodov iz organske snovi. Več o samem podukrepu si lahko preberete na spletni strani MKGP:

<https://www.program-podezelja.si/sl/kaj-je-program-razvoja-podezelja-2014-2020/ukrepi-in-podukrepi-prp-2014-2020/m6-razvoj-kmetij-in-podjetij/m-6-4-podpora-za-nalozbe-v-vzpostavitev-in-razvoj-nekmetijskih-dejavnosti>

Na MKGP smo trenutno v zaključni fazi priprave 10. spremembe PRP 2014-2020, ki uvaja prehodno obdobje oziroma podaljšanje izvajanja PRP 2014-2020, in na podlagi katere se pripravljajo tudi spremembe in dopolnitve Investicijske uredbe, ki bo podlaga za objavo 2. javnega razpisa za podukrep 6.4., ki bo predvidoma objavljen v mesecu septembru 2021.

Trenutno veljavne pogoje in obveznosti za podukrep 6.4 si lahko pogledate v omenjeni Investicijski uredbi, natančnejši pogoji in obveznosti pa bodo določeni z 2. javnim razpisom, ki bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije. Vsa razpisna dokumentacija bo objavljena tudi na spletni strani Programa razvoja podeželja in sicer na: <https://www.program-podezelja.si/sl/javni-razpisi>, kjer si tudi lahko pogledate pogoje, ki so bili v veljavi za 1. javni razpis za podukrep 6.4.

Po objavi javnega razpisa bo za namen dodatnih pojasnil na spletni strani Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja odprt tudi forum za 2. javni razpis za podukrep 6.4 na povezavi <https://forum2.arsktrp.gov.si/viewforum.php?f=255>, kjer bomo odgovarjali na vsa dodatna vprašanja, ki se nanašajo na omenjeni podukrep, zato vas vabimo, da po objavi javnega razpisa dodatna vprašanja zastavite preko omenjenega foruma.

Kot je bilo navedeno je področje krožnega gospodarstva oz. biogospodarstva vključno v intervencijah Strateškega načrta tako v osnovni kmetijski pridelavi, kot tudi v predelavi.

Lep pozdrav,

Maša Žagar
v. d. generalna direktorica

Priloga:

- Obrazec za evidentiranje genskega materiala za
morebiten vpis in ohranjanje v rastlinski genski banki

Poslano:

- Stranki po elektronski pošti
- UVHVVR
- Arhiv, tu